

Helse- og omsorgsdepartementet

26.09.22

Innspill – opptrappingsplan for psykisk helse.

Inn på tunet og godkjenningsordningen

Inn på tunet (IPT) er velferdstjenester fra gårdsbruk, tjenestene skal gi mestring, utvikling og trivsel. IPT-gården er en unik arena og åpner mange muligheter for aktiviteter, der stell av dyr og planter, drift av skolen, pleie av kulturlandskap, vedlikehold av maskiner og bygningsmasse utgjør aktivitetsgrunnlaget for Inn på tunet.

Målsettingen med IPT er primært å bidra positivt til helse, utvikling og trivsel for den enkelte bruker. Tilbudene bygger på samarbeid med oppvekst-, utdannings-, helse-, eller sosialsektoren, og omfatter aktiviteter med utgangspunkt i både gårdens og bondens ressurser.

IPT bygger sin virksomhet på kvalitetssystem og godkjenningsordningen for IPT, forvaltet av Stiftelsen Norsk Mat. Dette betyr, i tillegg til at HMS-tiltakene er på plass, at driverne av tilbudet har god kunnskap om tilrettelegging, kjenner lover og regler innenfor tjenestetilbudene samt har god kompetanse og personlig egnethet for de oppgavene de skal utføre.

Forebyggende tilbud Inn på tunet

Tilbud på gård er forebyggende psykisk helsearbeid med vekt på fysisk aktivitet. Forskning viser at spesielt kontakt med dyr har positiv effekt på mennesker. Vi viser spesielt til artikkelen «Livsmestring- samvær med dyr som mulighet», publisert på Helsedirektoratets sider.

Artikkelen har et eget avsnitt som omhandler Inn på tunet og resultater knyttet til gjennomført forskning:

«Et kjennetegn ved Inn på tunet er at barn og unge får et tilbud på en arena som er helt forskjellig fra skolen. Det ser ut til å være et viktig trekk for barn som har opplevd mange nederlag i en vanlig skolekontekst. På gården får de mulighet til å utføre en rekke praktiske

oppgaver, få oppfølging fra gårdbruker, samvær med andre deltakere på gården og samtidig være sammen med dyr.»

Gårdene ligger både bynært og i lokalsamfunn rundt i hele landet og enkelt tilgjengelig for en stor del av befolkningen. For personer med langvarig og sammensatte problem, og i noen tilfeller opplever isolasjon, vil en trygg lavterskel arena i nærområde bidra til større samfunnsdeltakelse.

Vi opplever i vår dialog med kommuner og NAV at de har behov for en bred og variert meny av tiltak og metoder, som kan tilpasses brukernes behov. IPT bør inngå i denne menyen. Gjennom at gårdene er godkjente IPT sikrer vi kvalitet både i tilbudets innhold, gårdbrukers kompetanse og gården som arena.

Inn på tunet bidrar til å løse samfunnsutfordringer

Ensomhet er en belyst utfordring i dagens samfunn. Inn på tunet Norge har de siste to år hatt et åpent, lavterskel tilbud på gård for mennesker i ulike alder. Tilbudet har vært finansiert av Helsedirektoratet og dermed gratis for deltakerne. Målet med tilbudet er å forebygge og redusere ensomhet og bidra til bedre helse og livskvalitet i befolkningen. Målgruppen er unge og eldre mennesker som er ensomme eller særlig utsatt for å oppleve ensomhet.

Det er gjennomført en kvalitativ vurdering basert på evalueringer fra deltakere, gårder og deltakende kommuner i tilbudet «Sammen mot ensomhet- Gården for glede og samhold»:

Siden mars 2021 er det gjennomført rundt 1300 gårdstreff med til sammen 9000 deltakere, som har brukt muligheten til sosialt treffpunkt. IPT Norge SA opplever utelukkende positive tilbakemeldinger fra brukere/deltakere, gårder, kommuner og frivillige organisasjoner som har deltatt i prosjektet. Vi får gode tilbakemeldinger om at gårdene er egnet som trivelige, sosiale og trygge arenaer hvor deltakernes ønsker og behov for tilrettelagte aktiviteter blir ivaretatt på en god måte. Gjennom gårdstreff er det etablert et lavterskeltilbud som gir deltakerne mulighet til å ta del i gårdens naturlige gjøremål, få tilgang til personell som ser hvert enkelt individ for den de er og ta i bruk nærliggende turområder. Alt dette stimulerer deltakerne til å ta del i de aktiviteter de ønsker, være mye ute i frisk luft, gå turer sammen, oppleve økt samvær og samhold.

Flere barn og unge i dag opplever både **utenforskap og angst**. Kontakt med dyr og ansvar for oppgaver som involverer stell og foring er tiltak som bygger mestringsfølelse og positivt selvbilde hos de som får tilbud på gård. Felleskapet rundt måltider er det motsatte av utenforskap, samtidig gir det god kunnskap om mat og ernæring, praktisk matlaging.

IPT-gårdene lager sammen med oppvekstsektor i kommuner samt barnevern tilpassede tilbud på gård, men vi opplever at spesielt kommunene har stram økonomi som begrenser bruken av gårdene selv om behovet er til stede.

Vi har god erfaring med Bufdir sine tilskudd til ferie- og fritidsaktivitet, hvor tilskudd til «Åpen møteplass» og ferietilbud gir lavterskel tilbud til barn og unge opp til 24 år. Gjennom disse tilbudene synliggjøres også ofte behov for mer tilbud og flere dager.

For å sikre langsiktige, stabile tilbud som er åpen for alle, fungerer statlige tilskuddsordninger godt, ref Bufdir og Hdir. Et tydelig innspill fra vår side er at disse godt fungerende ordningene bør tilføres mer midler og utvides. Videre må kommunenes økonomiske evne til å benytte IPT-gårdene vies oppmerksomhet og styrkes.

Om oss

Norges Bondelag er den ledende organisasjonen for næringspolitikk og service i landbruket., med ca. 61.000 medlemmer, organisert i vel 500 lokallag og 16 fylkeslag. Innenfor IPT ønsker vi å rekruttere nye tilbydere og gjøre IPT kjent blant aktuelle kjøpergrupper, Vi er opptatt av å vedlikeholde og styrke godkjenningsordningen for IPT i takt med krav fra kundene. Vi arbeider for å tilpasse og forenkle lover og regler som styrker IPT som alternativt tjenestetilbud på velferdsområdet

Inn på tunet Norge SA er et samvirkeforetak som eies av Inn på tunet (IPT)-gårder over hele landet. Per i dag har bedriften i overkant av 160 medlemsgårder. Gårder i Norge har alltid vært naturlige arenaer for sosialt felleskap, meningsfulle oppgaver, kontakt med dyr og natur. Det gis ulike tilbud til barn og skoleelever, mennesker som er utenfor arbeidslivet samt dagtilbud til hjemmeboende personer med demens. Vi har i all hovedsak det offentlige (kommuner, fylkeskommuner, NAV) som oppdragsgivere og kjøper av tjenestene.

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Amund Johnsrud

Seniorrådgiver
Norges Bondelag

Amund.Johnsrud@bondelaget.no
+47 975 41 842

Hege Lindstrøm

Daglig leder
Inn på tunet Norge SA

hege.lindstrom@innpatunet.no
+47 979 60 744

